

**UCHWAŁA NR XXXVII/310/23
RADY GMINY HAJNÓWKA**

z dnia 31 sierpnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za lata 2021-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.) oraz zgodnie z art. 18 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.), Rada Gminy Hajnówka uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za lata 2021-2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hajnówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodnicząca Rady

Walentyna Biryłko

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Hajnówka 2023

Zamawiający:
Gmina Hajnówka
ul. Aleksego Zina 1
17-200 Hajnówka

Wykonawca:
Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Autorzy:
Karolina Drzewiecka – Kierownik Projektu
Joanna Kaszubska – Konsultant
Martyna Ciska - Analitik stażysta

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1. Cel i zakres opracowania	4
1.2. Okres sprawozdawczy	4
1.3. Źródło danych	4
1.4. Autorzy raportu	5
2. Charakterystyka gminy	5
2.1. Położenie	5
2.2. Walory przyrodnicze gminy	7
2.3. Jakość powietrza na terenie gminy	12
2.4. Poziom hałasu na terenie gminy	16
2.5. Natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy	18
2.6. Jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy	19
3. Stopień realizacji programu ochrony środowiska w latach 2021-2022.....	23
4. Ocena realizacji programu ochrony środowiska w okresie od 2021 do 2022	33
5. Spis tabel i rysunków	36

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest ocena efektów realizacji zadań w okresie od 2021 r. do 2022 r. wynikających z „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, przyjętego uchwałą nr VII/44/19 Rady Gminy Hajnówka z dnia 29 marca 2019 r.

Obowiązek sporządzenia raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska przez organ wykonawczy gminy i przedstawienia tego raportu radzie gminy wynika z zapisów art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.). Organ wykonawczy gminy wykonuje raport co dwa lata.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie wskazuje wymagań dotyczących formy oraz zawartości raportów z wykonania Programów Ochrony Środowiska. W związku z tym, sporządzając niniejszy dokument, wzięto pod uwagę główne cele oraz przewidziane do wykonania zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport sporządzono na podstawie analizy realizacji celów oraz przewidzianych do wykonania w ramach tych celów zadań, ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029.

Raport obejmuje okres od 2021 r. do 2022 r.

1.3. Źródło danych

Dane wykorzystywane podczas sporządzania niniejszego Raportu pochodzą z Urzędu Gminy Hajnówka oraz podmiotów wskazanych w Programie, jako odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Zebrane materiały zawierają informacje o tym, jakie zadania udało się zrealizować w latach 2020-2021 w zakresie poprawy stanu środowiska i jego poszczególnych elementów: flory, fauny, krajobrazu, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, powietrza atmosferycznego, hałasu itp.

Źródłami informacji na temat realizacji poszczególnych zadań są:

- Urząd Gminy Hajnówka,
- raporty o stanie gminy,
- Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Hajnówce
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku,

- Szkoła Podstawowa w Dubinach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Podlaski Oddział Regionalny,
- Nadleśnictwo Hajnówka.

1.4. Autorzy raportu

Raport został opracowany przez firmę Westmor Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, przy ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Hajnówka.

2. Charakterystyka gminy

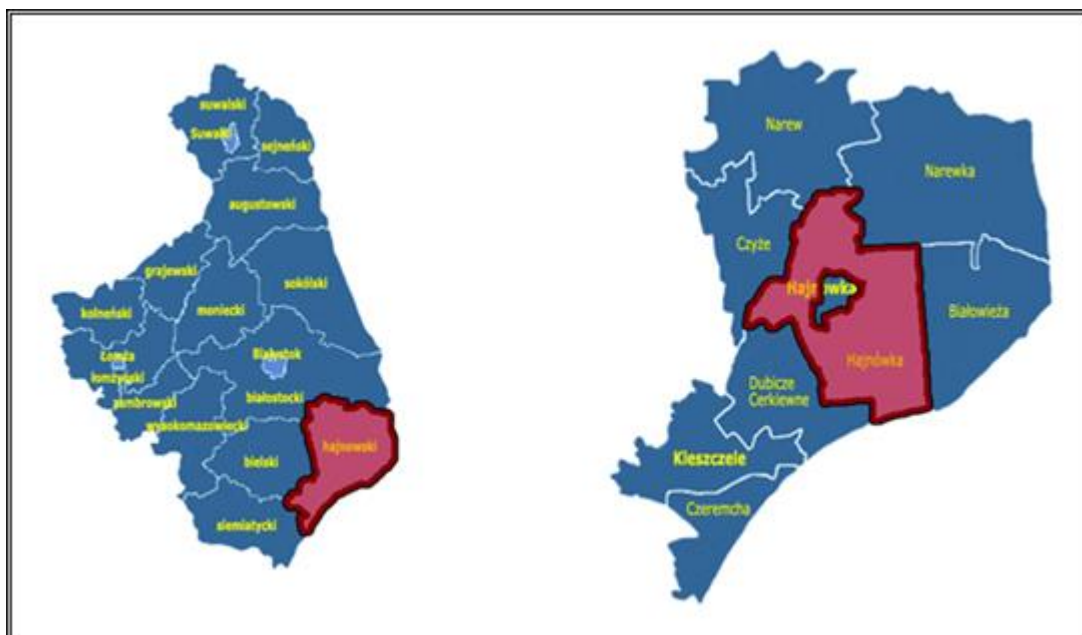
2.1. Położenie

Gmina Hajnówka jest gminą wiejską położoną w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie hajnowskim, w odległości około 50 km na południowy wschód od Białostoku. Siedzibą organów gminy jest miasto Hajnówka, gdzie mieści się również siedziba administracji samorządowej na szczeblu powiatowym

Jednostka sąsiaduje z:

- miastem Hajnówka, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- gminą wiejską Narew, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- gminą wiejską Narewka, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- gminą wiejską Białowieża, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- gminą wiejską Dubicze Cerkiewne, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- gminą wiejską Czyże, powiat hajnowski, województwo podlaskie,
- od strony południowej z Białorusią.

Rysunek 1. Położenie gminy Hajnówka na tle województwa podlaskiego i powiatu hajnowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Jednostka samorządowa podzielona jest na 25 sołectw: Bielszczyszna, Borek, Borysówka, Chytra, Czyżyki, Dubicze Osoczne, Dubiny, Kotówka, Lipiny, Łozice, Mochnate, Nowoberezowo, Nowokornino, Nowosady, Orzeszkowo, Pasieczniki Duże, Postołowo, Progale, Puciska, Rzepiska, Stare Berezowo, Topiło, Trywieża, Wasilkowo oraz Wygoda.

Powiązania gminy Hajnówka z ośrodkami powiatowymi i gminnymi zapewniają drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne przebiegające przez jej teren. Głównymi szlakami komunikacyjnymi niniejszej jednostki samorządu terytorialnego są drogi wojewódzkie:

- nr 685 relacji Zabłudów – Narew – Nowosady – Hajnówka – Dubicze Cerkiewne - Kleszczele,
- nr 689 relacji Brańsk - Bielsk Podlaski – Hajnówka – Białowieża – Granica Państwa z Białorusią,
- nr 687 relacji Juskowy Gród – Nowosady.

Przez teren gminy przebiega ponadto pierwszorzędna, jednotorowa linia kolejowa nr 31 relacji Siedlce – Mordy – Czeremcha – Hajnówka – Siemianówka – granica państwa oraz również jednotorowa linia kolejowa nr 52 relacji Lewki – Hajnówka – Nieznany Bór - Białowieża.

Dodatkowo przez obszar gminy przebiega kolej wąskotorowa o charakterze turystycznym.

2.2. Walory przyrodnicze gminy

Gmina Hajnówka znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie systemu przyrodniczego Puszczy Białowiejskiej, który wpisany został na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Z tego powodu na jej terenie zlokalizowana jest znaczna liczba form ochrony przyrody. Ekosystem przyrodniczy analizowanej jednostki objęty został europejską siecią ekologiczną NATURA 2000 oraz poprzez lasy Puszczy Białowiejskiej powiązany jest z ekosystemem przyrodniczym o znaczeniu ponadregionalnym.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Hajnówka występuje:

- 13 rezerwatów przyrody:
 - Dębowy Grąd,
 - Głęboki Kąt,
 - Lipiny w Puszczy Białowiejskiej,
 - Sitki,
 - Szczekotowo,
 - Nieznanowo,
 - Michnówka,
 - Berezowo,
 - Przewłoka,
 - Rezerwat Krajobrazowy Władysława Szafera,
 - Starzyna,
 - Olszanka Myśliszcze,
 - Lasy Naturalne Puszczy Białowiejskiej,
- Obszar Chronionego Krajobrazowego Puszcza Białowiejska,
- 2 Obszary Natura 2000:
 - Puszcza Białowiejska PLC200004.H,
 - Puszcza Białowiejska PLC200004.B,
- 503 pomniki przyrody,
- 37 użytków ekologicznych.

Dominująca większość form ochrony przyrody zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części obszaru gminy w obszarze kompleksu leśnego Puszczy Białowiejskiej. Obejmują one m.in. strefy ochronne gniazd ptaków, ostoję żubra, siedliska mokre i wilgotne w postaci lasów

wodochronnych oraz użytków ekologicznych. Część puszczy należąca do gminy Hajnówka została oznaczona jako II i III strefa buforowa Rezerwatu Biosfery Białowieskiego Parku Narodowego.

Rezerwat przyrody

Dębowy Grąd – obszar o powierzchni 100,47 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 kwietnia 1985 r. w *sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M. P. z 1985 r. Nr 7, poz. 60). Celem ochrony jest zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowieskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy.

Głęboki Kąt – obszar o powierzchni 40,30 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. w *sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M. P. z 1979 r. Nr 26, poz. 141). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie dla celów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnych zbiorowisk leśnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej oraz drzewostanów występujących na torfowiskach głębokich, stanowiących fragmenty zbliżone do pierwotnej puszczy, szczególnie świerczyny bagiennej.

Lipiny w Puszczy Białowieskiej – obszar o powierzchni 56,34 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 grudnia 1961 r. w *sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1962 r. Nr 13, poz. 54). Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiska dębu bezszypułkowego (*Quercus sessilis Ehrh*), występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego.

Sitki – obszar o powierzchni 35,24 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. w *sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1979 r. Nr 26, poz. 141). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmych, z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.

Szczekotowo – obszar o powierzchni 36,67 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. w *sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1979 r. Nr 26, poz. 141). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smolarniach z XVIII wieku.

Nieznanowo – obszar o powierzchni 27,73 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 września 1974 r. w *sprawie uznania za*

rezerwat przyrody (M.P. z 1974 r. Nr 32, poz. 194). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z kilkoma dobrze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi.

Michnówka – obszar o powierzchni 85,34 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1979 r. Nr 26, poz. 141). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształconych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Białowieskiej.

Berezowo – obszar o powierzchni 115,26 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M. P. z 1995 r. Nr 33, poz. 389). Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli dziennych.

Przewłoka – obszar o powierzchni 78,38 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1995 r. Nr 33, poz. 403). Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli dziennych.

Rezerwat Krajobrazowy Władysława Szafera – obszar o powierzchni 1 343,91 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 kwietnia 1969 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1969 r. Nr 16, poz. 128). Celem ochrony jest zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych Puszczy Białowieskiej, położonych wzdłuż szosy Hajnówka - Białowieża.

Starzyna – obszar o powierzchni 370,08 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1979 r. Nr 26, poz. 141). Celem ochrony jest zachowanie w naturalnym stanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z dobrze wykształconymi zespołami leśnymi typu boru mieszanego z licznymi stanowiskami roślin chronionych.

Olszanka Myśliszcze – obszar o powierzchni 278,32 ha. Został uznany za rezerwat zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (M.P. z 1995 r. Nr 33, poz. 398). Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.

Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej – obszar o powierzchni 8 581,62 ha. Został uznany za rezerwat rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 25 czerwca 2003 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody* (Dz. U. z 2003 r. Nr 132, poz. 1236). Celem ochrony jest

zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz siedlisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymaniem procesów ekologicznych i zachowaniem różnorodności biologicznej.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Białowieska – zajmuje powierzchnię 76 303,14 ha i powstał na mocy uchwały nr XII/84/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986 r. w *sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego* (Dz. Urz. Z 1986 r. Nr 12, poz. 128). Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej Puszczy Białowieskiej stanowiącej ostatnie ostoje naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.

Obszary Natura 2000

Puszcza Białowieska (Kod obszaru: PLC200004.H) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 63 147,58 ha. Utworzony został Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE).

Obszar obejmuje jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych w Polsce i w Europie, którym jest zwarty kompleks leśny zdominowany przez lasy liściaste o wysokiej różnorodności biologicznej i dużym stopniu naturalności. Dotychczas na terenie ostoi stwierdzono występowanie ok. 11 tys. gatunków zwierząt, 1020 gatunków roślin naczyniowych, 260 gatunków mchów, 325 gatunków porostów oraz ok. 1200 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, co potwierdza bogactwo przyrodnicze puszczy. Obszar jest również miejscem zamieszkania największej na świecie populacji żubra. Niemal połowę obszaru tworzą grądy, czyli lasy, w których drzewostan tworzą głównie dęby, lipy i graby. Łącznie ok. 80% ostoi zajmują lasy porastające siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Na bezleśnych obszarach ostoi występują dalsze siedliska z tego załącznika. W sumie, na terenie tym, odnotowano 17 typów siedlisk z załącznika I.¹

Puszcza Białowieska (Kod obszaru: PLC200004.B) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia), który obejmuje powierzchnię 63 147,58 ha. Utworzony został

¹ <http://ine.eko.org.pl/>

rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313).

Na terenie ostoi stwierdzono występowanie 44 gatunków ptaków umieszczonych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Obszar stanowi również miejsce bytowania przynajmniej połowy krajowej populacji muchołówki białoszyjej i orzełka, natomiast dla wielu innych m.in. dzięcioła białogrzbietego, średniego czy trójpalczastego, a także lelka, sóweczki i włochatki, jest jedną z najważniejszych ostoi w kraju. Łącznie stwierdzono na terenie puszczy gniazdowanie 240 gatunków ptaków, co stawia tę ostoję wśród najważniejszych europejskich ostoi ptasich.²

Użytki Ekologiczne i Pomniki przyrody

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098) *„Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.*

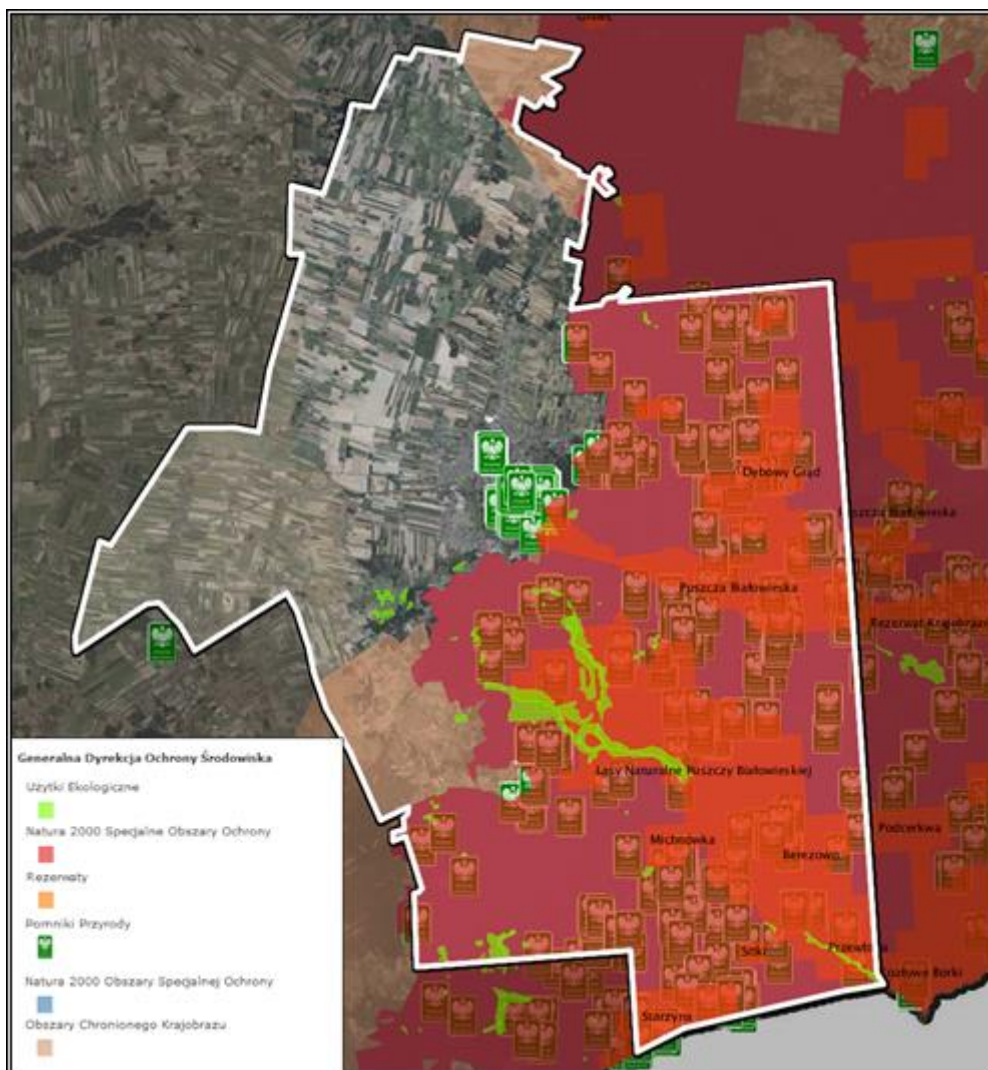
Na terenie gminy Hajnówka zlokalizowanych jest 37 użytków ekologicznych.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi w rejestrze pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy Hajnówka znajdują się 503 pomniki przyrody.

² <http://ine.eko.org.pl/>

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Hajnówka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

2.3. Jakość powietrza na terenie gminy

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza, jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane następująco: *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

W zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Hajnówka w latach 2021-2022 nie były prowadzone badania monitoringowe na potrzeby jednostki samorządu terytorialnego. Na wymienionym obszarze nie są posadowione stacjonarne i mobilne stacje pomiarowe funkcjonujące w sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Obszar gminy należy do strefy podlaskiej, dla której co roku wykonywana jest roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim.

W 2021 roku na omawianym terenie przeprowadzono rozkład przestrzenny zanieczyszczeń, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania, w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy podlaskiej w latach 2021-2022.

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy podlaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2021-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃		
						Faza I	Faza II										
Strefa podlaska	PL2002	2021	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2	
Strefa podlaska	PL2002	2022	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2	

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim za lata 2021-2022

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy podlaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2021-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO _x		
Strefa podlaska	PL2002	2021	A	A	A	D2
Strefa podlaska	PL2002	2022	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim za lata 2021-2022

Roczna ocena jakości powietrza w roku 2021 w strefie podlaskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe: benzo(a)piren B(a)P,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne: pył PM₁₀ oraz pył PM_{2,5} w fazie II,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego – ozon O₃.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy podlaskiej były dotrzymane. Teren gminy Hajnówka znalazł się w obszarze przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu.³

Roczna ocena jakości powietrza w roku 2022 w strefie podlaskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe: benzo(a)piren B(a)P,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego – ozon O₃.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy podlaskiej były dotrzymane. Teren gminy Hajnówka znalazł się w obszarze przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu.⁴

W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

2.4. Poziom hałas na terenie gminy

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16 – 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

³ Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

⁴ Jw.

Na terenie gminy nie znajdują się duże zakłady przemysłowe czy tereny przeznaczone na rozwój różnych form działalności przemysłowej, przez co nie stanowią one uciążliwego źródła hałasu. Niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy jest ruch na drogach wojewódzkich nr 685, 689, 687 oraz drogach powiatowych. Źródło hałasu może stanowić również przebiegająca linia kolejowa na tym obszarze.

Badania natężenia hałasu

Na terenie gminy Hajnówka w latach 2021-2022 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska nie realizowano badań monitoringowych hałasu komunikacyjnego.

Jednym z zadań Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Białymstoku jest gromadzenie na platformie E-Hałas P rezultatów z działalności Inspekcyjnej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz badań z automonitoringu hałasu, prowadzonego w ramach art.147 ust.1 Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2022 r. 2556 ze zm.). Na wskazanym obszarze w roku 2021 skontrolowano zakłady: PPHU "OLGA" Sławomir Bołtomiuk oraz Majster-Rom Andrzej Romanczuk. Nie stwierdzono w nich przekroczeń norm hałasowych⁵.

⁵ Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

2.5. Natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. 2021 poz. 1941 ze zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.) w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Niekorzystny wpływ pola elektromagnetycznego na warunki bytowania człowieka, przebieg procesów życiowych uzależniony jest od częstotliwości drgań pola elektromagnetycznego oraz jego natężenia/gęstości mocy. Potwierdzonym rezultatem promieniowania elektromagnetycznego jest tzw. efekt termiczny, czyli nagrzewanie się skóry i warstw powierzchniowych ciała. Organizm ludzki kontroluje temperaturę ciała i reaguje na jej podniesienie, np. zwiększając przepływ krwi, co powoduje szybsze usuwanie ciepła.⁶

Badania PEM

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku realizuje program Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych, poprzez prowadzenie badań w ramach stałej sieci monitoringowej oraz monitoringu badawczego. Pierwszy z nich, polega na wykonywaniu pomiarów w każdym z miast w województwie w ramach dwuletniego cyklu, natomiast monitoring badawczy jest czteroletnim cyklem prowadzonym na terenach wiejskich, po jednym punkcie pomiarowym na gminę wiejską. Pomiar na terenie gminy Hajnówka

⁶ <https://www.gov.pl>

wykonano w punkcie Nowosady 31. Osiągnięty wynik był poniżej dolnego progu oznaczalności sondy pomiarowej, nie stwierdzono przekroczeń pola elektromagnetycznego.⁷

2.6. Jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy

Wody powierzchniowe

Gmina Hajnówka pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Wisły wchodzącego w skład obszaru dorzecza Wisły. Główną rzeką zasilającą obszar gminy jest rzeka Leśna Prawa (prawobrzeżny dopływ Bugu) i jej dopływy: Perebel i Chwiszczej, która spływa w kierunku południowo-wschodnim. Północno-wschodnią część gminy zasila natomiast rzeka Łutownia – dopływ Narewki, zaś cieki wodne południowo-zachodniej części gminy (rejon Orzeszkowa, Pasiecznik i Dubicz Osocznych) należą do dorzecza Orlanki – dopływu Narwi.

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021, gmina Hajnówka znajduje się na terenie zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW20001726128 – Jabłoniówka,
- RW200017261389 – Łoknica,
- RW200017261429 – Orlanka od źródeł do Orlej,
- RW200023261229 – Łutownia,
- RW200023261356 – Dopływ z Łosinki,
- RW2000232665249 – Leśna do Przewłoki.

Od dnia 17 lutego 2023 obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, które obecnie wg nowego podziału znajdują się na terenie gminy:

- RW200012267145533 - Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie,
- RW200010261389 – Łoknica,
- RW200010261419 – Orlanka do Orlej,
- RW200015261229 – Łutownia,
- RW200015261234 – Przedzielna,
- RW2000152613569 – Dopływ z Łosinki,
- RW20001026128 – Jabłoniówka,
- RW20001526714525 – Leśna,
- RW200010261329 – Krzywczanka,
- RW200010267145261 – Biała do granicy państwa.

⁷ Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Badania osadów dennych rzek i jezior, na potrzeby klasyfikacji stanu chemicznego wód powierzchniowych wykonuje właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska.

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP, których w obszarze leży gmina Hajnówka, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Przez gminę Hajnówka przepływa rzeka Leśna (PLRW2000232665249 - Leśna do Przewłoki), objęta monitoringiem wód w punkcie pomiarowo-kontrolnym Leśna-profil graniczny Topiło (PL01S0801_1358). Ocena stanu jednolitych części wód rzek wykazała zły stan wód, na który wpłynęły wyniki monitoringowych badań elementów biologicznych i fizykochemicznych (umiarkowany stan ekologiczny). Stan chemiczny określono jako dobry.

Przez gminę częściowo przepływają również monitorowane w 2021 roku Łoknica, Lutownia, Jabłoniówka i Dopływ z Łosinki, jednak punkty pomiarowo-kontrolne zlokalizowane są poza granicami gminy Hajnówka. Ostatnia klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz ocena jednolitych części wód powierzchniowych została przeprowadzona w 2022 roku, obejmując lata 2016-2021.⁸

Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

⁸ Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Tabela 3. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Hajnówka

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Jabłoniówka	RW20001726128	MD, MO, MD/MO	3 (2021)	brak klasyfikacji	>2 (2021)	>2 (2021)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny dobry (2021)	Zły stan wód (2021)
Łoknica	RW200017261389	MD, MO, MD/MO	5 (2021)	1 (2018)	>2 (2021)	2 (2021)	5 Zły stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)
Orlanka od źródeł do Orlej	RW200017261429	MD, MO, MD/MO	3 (2019)	4 (2019)	>2 (2019)	2 (2019)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)
Łutownia	RW200023261229	MD, MO, MD/MO	2 (2021)	1 (2021)	>2 (2021)	2 (2018)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny dobry (2021)	Zły stan wód (2021)
Dopływ z Łosinki	RW200023261356	MD, MO, MD/MO	4 (2021)	1 (2018)	>2 (2021)	2 (2021)	4 Słaby stan ekologiczny	Stan chemiczny dobry	Zły stan wód

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
							(2021)	(2021)	(2021)
Leśna do Przewłoki	RW2000232665249	MD, MO, MD/MO	3 (2021)	1 (2019)	>2 (2021)	>2 (2021)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny dobry (2021)	Zły stan wód (2021)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Wody Podziemne

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren analizowanej jednostki leży na obszarze trzech jednolitych części wód podziemnych. Są to JCWPd nr 52 (GW200043) oraz JCWPd nr 56 (GW200056).

W 2021 r. zostały wykonane badania wód podziemnych na terenie gminy Hajnówka w ramach monitoringu diagnostycznego. Wody w punkcie pomiarowo-kontrolnym Orzeszkowo sklasyfikowano w III klasie – wody zadowalającej jakości.⁹

3. Stopień realizacji programu ochrony środowiska w latach 2021-2022

Ze względu na brak przygotowanych przez Ministerstwo Środowiska wytycznych w zakresie struktury raportu z realizacji Program Ochrony Środowiska, zastosowana metodyka sporządzenia niniejszego Raportu wynika z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029 i ujętych w nim zadań.

W tabelach poniżej przedstawione zostały informacje na temat zadań przyjętych do realizacji w latach 2021-2022 w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029.

Każda z tabel prezentuje realizację zadań dla każdego z następujących obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami.

⁹ Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Tabela 4. Stopień realizacji zadań

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza					
Termomodernizacja budynków komunalnych	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Modernizacja systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych	Właściciele budynków	—	—	—	—
Modernizacja oświetlenia wewnętrznego w budynkach Gminy Hajnówka oraz drogowego	Zarządcy dróg	„Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Nowosady, Borysówka i Mochnate”, w ramach zadania wykonano 6 lamp LED Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 685 na odcinku granica gminy Zabłudów – Nowosady Trwały prace projektowe w ramach zadania pn. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 689 na odcinku Bielsk Podlaski - Hajnówka	69 372,00 Brak możliwości wydzielenia kosztów (łącznie ok. 44 000 000,00)	Oświetlenie dojścia do przejazdu kolejowego w Nowosadach Rozliczenie zadania pn.: Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 685 na odcinku granica gminy Zabłudów – Nowosady (w tym odcinka od granicy gminy Hajnówka do miejscowości Nowosady o długość ok. 4,04 km)	Brak możliwości wydzielenia kosztów (łącznie ok. 44 000 000,00)
Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach stanowiących własność gminy	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Zastosowanie odnawialnych źródeł energii na działkach stanowiących własność osób prywatnych i podmiotów gospodarczych – w tym budowa biogazowni	Właściciele działek, inwestor zewnętrzny	Wykonanie zadania „Montaż instalacji fotowoltaicznych dla gospodarstw domowych Gminy Hajnówka” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Działanie 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii – Projekty grantowe. W ramach zadania mieszkańcy wykonali 72 instalacje fotowoltaiczne	1 193 975,73	Wykonanie zadania „Montaż instalacji fotowoltaicznych dla gospodarstw domowych Gminy Hajnówka” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Działanie 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii – Projekty grantowe. W ramach zadania mieszkańcy wykonali 11 instalacje fotowoltaiczne	229 548,43
Budowa sieci gazowej	PGiNG	PGiNG wykonało sieć gazową w miejscowości Lipiny	bd	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108567B Dubiny –	Gmina Hajnówka	—	—	Realizacja zadania: "Rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej wraz z rozbudową sieci sanitarnej oraz	4 938 757,50

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Lipiny wraz z częścią ul. Nowej Nr 108572B				wodociągowej w m. Dubiny i Lipiny, gm. Hajnówka"	
Rozbudowa i przebudowa części drogi gminnej Nr 108574B ul. Łąkowa w Dubinach	Gmina Hajnówka	Rozbudowa i przebudowa odcinka drogi gminnej 108574B ul. Łąkowa w Dubinach	823 362,00	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108535B Nowoberezowo – Hajnówka	Gmina Hajnówka	Przebudowa odcinka drogi gminnej 108535B Nowoberezowo-Hajnówka (od granicy miasta Hajnówka do drogi gminnej 108558B)"	492 347,16	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108536B ulica wsi Orzeszkowo ¹⁰	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa ulicy w miejscowości Zwodzieckie	Gmina Hajnówka	—	—	Remont drogi gminnej nr 108566B w miejscowości Zwodzieckie	42 353,82
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108563B Borysówka – Olchowa Kładka II etap ¹¹	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa części drogi gminnej nr 108543B w Dubiczach Osocznych	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Przebudowa ulicy i chodników we wsi Nowoberezowo droga powiatowa nr 1673B (w tym dokumentacja)	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa mostu w Trywieży na drodze powiatowej nr 1619 B (w tym dokumentacja)	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1625 B dr. Nr 685-Grodzisko- Kotówka	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—

¹⁰ Zadanie zaplanowane do realizacji na rok 2023

¹¹ Zadanie zostało zrealizowane w 2019 roku

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Przebudowa drogi powiatowej nr 1619B wraz z przebudową mostu w Trywieży	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1655B Mochnate – Stare Berezowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa mostu na drodze powiatowej nr 1673 B przed miejscowością Chytra	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa odcinka drogi powiatowej na odcinku od miejscowości Progałe do drogi gminnej nr 108543B Hajnówka – Chytre	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Budowa chodnika na drodze powiatowej nr 1648B na odcinku od ul. Lipowej w Hajnówce od miejscowości Lipiny	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1647B Dubiny – Postołowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1652B ulica w miejscowości Orzeszkowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem					
Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Realizacja oraz utrzymanie istniejących pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych	Gmina Hajnówka	Zadanie wykonywane corocznie na bieżąco w zakresie wykaszania poboczy dróg gminnych.			
	Zarządcy dróg (Zarząd Dróg Powiatowych)	Okoszono pobocza dróg o bitumicznych kosiarkami bijakowymi. Wykonano trzy koszenia poboczy wszystkich dróg o nawierzchni bitumicznej. Wykoszono zakrzaczenie w pasach drogowych wykaszarką łańcuchową z ręcznym podcinaniem grubszego zakrzaczenia piłami spalinowymi. Ponadto dokonano	bd	Okoszono pobocza dróg o bitumicznych kosiarkami bijakowymi. Wykonano trzy koszenia poboczy wszystkich dróg o nawierzchni bitumicznej. Wykoszono zakrzaczenie w pasach drogowych wykaszarką łańcuchową z ręcznym podcinaniem grubszego zakrzaczenia piłami spalinowymi. Ponadto dokonano	bd

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
		zabiegów pielęgnacyjnych drzew (podcinanie gałęzi, formowanie korony) w obszarach zabudowanych przy ciągach pieszych oraz wycinanie krzaków i podcinanie gałęzi drzew zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego (poprawa widoczności na skrzyżowaniach i łukach oraz prześwietlanie znaków drogowych).		zabiegów pielęgnacyjnych drzew (podcinanie gałęzi, formowanie korony) w obszarach zabudowanych przy ciągach pieszych oraz wycinanie krzaków i podcinanie gałęzi drzew zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego (poprawa widoczności na skrzyżowaniach i łukach oraz prześwietlanie znaków drogowych).	
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108567B Dubiny – Lipiny wraz z częścią ul. Nowej Nr 108572B	Gmina Hajnówka	Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 108574B- ul. Łąkowa w Dubinach (od drogi powiatowej 1647B do drogi gminnej Nr 108537B).	1 215 110,44	—	—
Rozbudowa i przebudowa części drogi gminnej Nr 108574B ul. Łąkowa w Dubinach	Gmina Hajnówka	Przebudowa wraz z rozbudową odcinka drogi gminnej Nr 108574B- ul. Łąkowa w Dubinach	800 000,00	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108535B Nowoberezowo – Hajnówka	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108536B ulica wsi Orzeszkowo	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa ulicy w miejscowości Zwodzieckie	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 108563B Borysówka – Olchowa Kładka II etap	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Rozbudowa i przebudowa części drogi gminnej nr 108543B w Dubiczach Osocznych	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Przebudowa chodników we wsi Nowoberezowo droga powiatowa nr 1619 B (w tym dokumentacja)	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Remont przepustu na drodze powiatowej nr 1619 B (w tym dokumentacja)	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa mostu w Trywieży na drodze powiatowej nr 1619 B (w tym dokumentacja)	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1625 B dr. Nr 685-Grodzisko- Kotówka	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Remont przepustu na drodze powiatowej nr 1619B do wsi Dubicze Osoczne	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1655B Mochnate – Stare Berezowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa mostu na drodze powiatowej nr 1673 B przed miejscowością Chytra	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa odcinka drogi powiatowej na odcinku od miejscowości Progale do drogi gminnej nr 108543B Hajnówka – Chytre	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Budowa chodnika na drodze powiatowej nr 1648B na odcinku od ul. Lipowej w Hajnówce od miejscowości Lipiny	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1647B Dubiny – Postołowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Przebudowa drogi powiatowej nr 1652B ulica w miejscowości Orzeszkowo	Zarząd Dróg Powiatowych	—	—	—	—
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne					
Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	—	—	—	—

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Uwzględnienie ochrony przed polami elektromagnetycznymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami					
Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	—	—	—	—
Wdrażanie małej retencji	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie; Nadleśnictwo Hajnówka ¹² ;	—	—	Wykonano 46 sztuk przetamowań	6 180,00
Rozwój sieci melioracji wodnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	—	—	—	—
Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowania wodami	Gmina Hajnówka; Szkoły, przedszkola;	Prowadzenie zajęć w szkole gminnej: 1. zajęcia terenowe -na ścieżkach edukacyjnych, 2. spotkania z pracownikami Nadleśnictwa Hajnówka, Browsk 3. konkursy wiedzy o przyrodzie, konkursy plastyczne, literackie 4. akcje i kampanie przyrodnicze.	bd	Prowadzenie zajęć w szkole gminnej: 1. zajęcia terenowe - na ścieżkach edukacyjnych, dotyczące poznawania najbliższego otoczenia, głównie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 2. konkursy wiedzy o przyrodzie, konkursy plastyczne 3. akcje i kampanie przyrodnicze.	bd
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa					
Budowa i modernizacja sieci wodociągowych oraz ujęcia wody w Orzeszkowie ¹³	Gmina Hajnówka	—	—	Realizacja zadania: "Rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej wraz z rozbudową sieci sanitarnej oraz wodociągowej w m. Dubiny i Lipiny, gm.	551 906,34

¹² Wg informacji od Nadleśnictwa Hajnówka wskazane zadanie nie było prowadzone przez nadleśnictwo w latach 2019-2020

¹³ Zadanie zaplanowane do dalszej realizacji w roku 2021

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
				Hajnówka" w ramach, którego została wykonana sieć wodociągowa	
Budowa sieci kanalizacyjnych	Gmina Hajnówka	—	—	Realizacja zadania: "Rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej wraz z rozbudową sieci sanitarnej oraz wodociągowej w m. Dubiny i Lipiny, gm. Hajnówka" w ramach, którego została wykonana sieć kanalizacyjna	984 486,66
Budowa oczyszczalni ścieków ¹⁴	Gmina Hajnówka	—	—	—	—
Promowanie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zintegrowanego	Ośrodek Doradztwa Rolniczego; Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	—	—	—	—
Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie gleb rolniczo użytkowanych	Właściciele gruntów	—	—	—	—
Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb, w tym erozji gleb	Właściciele gruntów; Ośrodek Doradztwa Rolniczego; Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	Realizowanie przez ARiMR działań rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz działań rolnictwa ekologicznego w zakresie ochrony gleb.	43 593,71	Realizowanie przez ARiMR działań rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz działań rolnictwa ekologicznego w zakresie ochrony gleb.	47 226,26
Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.	Właściciele gruntów	—	—	—	—
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
Realizacja Programu usuwania azbestu dla Gminy Hajnówka	Gmina Hajnówka; Wytwórcy odpadów zawierających azbest.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Hajnówka. W ramach zadania usunięto 122,38 Mg zmagazynowanego azbestu	51 848,76 (środki własne oraz środki z WFOŚiGW)	—	—

¹⁴ Zadania zaplanowane do realizacji w roku 2021

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami komunalnymi	Gmina Hajnówka;	<p>Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz z nieruchomości w części zamieszkałych a w części niezamieszkałych w Gminie Hajnówka na okres 2021 roku</p> <p>Gmina Hajnówka na bieżąco informuje mieszkańców tut. gminy o szkodliwości spalania odpadów w kotłach domowych, przekazując informacje poprzez pracowników urzędu, radnych, sołtysów, itp. Informacje o szkodliwości spalania odpadów przedstawiane są także podczas spotkań z mieszkańcami oraz podczas zorganizowanych festynów ludowych.</p> <p>Gmina Hajnówka informuje mieszkańców o prawidłowym sposobie pozbywania się odpadów za pośrednictwem aplikacji mobilnej „Kiedy śmieci”</p>	787 984,23 + koszt aplikacji 500 zł/rok	<p>Odbieranie, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz z nieruchomości w części zamieszkałych a w części niezamieszkałych w Gminie Hajnówka oraz PSZOK na okres 2022 roku</p> <p>Gmina Hajnówka na bieżąco informuje mieszkańców tut. gminy o szkodliwości spalania odpadów w kotłach domowych, przekazując informacje poprzez pracowników urzędu, radnych, sołtysów, itp. Informacje o szkodliwości spalania odpadów przedstawiane są także podczas spotkań z mieszkańcami oraz podczas zorganizowanych festynów ludowych.</p> <p>Gmina Hajnówka informuje mieszkańców o prawidłowym sposobie pozbywania się odpadów za pośrednictwem aplikacji mobilnej „Kiedy śmieci”</p>	855 892,39 + koszt aplikacji 500 zł/rok
	Szkoły, przedszkola;	<p>1.Wojewódzki Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Bioróżnorodność i formy ochrony przyrody w Polsce”.</p> <p>2. Segregacja śmieci na terenie szkoły</p> <p>3. Organizowanie w szkole akcji, konkursów dotyczących systemu segregacji i zagospodarowania odpadów</p>	bd	<p>1.Wojewódzki Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Bioróżnorodność i formy ochrony przyrody w Polsce”.</p> <p>2. segregacja śmieci na terenie szkoły</p> <p>3. zbiórka makulatury, elektrośmieci</p> <p>4.Organizowanie w szkole akcji, konkursów dotyczących systemu segregacji i zagospodarowania odpadów</p>	bd
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze					
Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w miejscowym	Gmina Hajnówka;	—	—	—	—

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029”, za okres 2021-2022

Działania ekologiczne	Podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania w 2021 r.	Poniesione koszty w 2021 r.	Opis realizacji zadania w 2022 r.	Poniesione koszty w 2022 r.
planie zagospodarowania przestrzennego					
Promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych	Gmina Hajnówka; Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	Promowano walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych na stronie internetowej Gminy Hajnówka.	bezkosztowe	Promowano walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych na stronie internetowej Gminy Hajnówka.	bezkosztowe
	Ośrodek Doradztwa Rolniczego;	—	—	—	—
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami					
Zapobieganie zjawiskom suszy i pomoc w przypadku jej skutków	Gmina Hajnówka; Województwo Podlaskie.	—	—	—	—
	Ośrodek Doradztwa Rolniczego;	—	—	—	—
Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Gmina Hajnówka; Firmy transportowe.	Poprawiono nawierzchnie dróg gminnych, tj. żwirowanie dróg, naprawa nawierzchni bitumicznych;	81 180,00 zł (dostawa żwiru na drogi gminne)	Poprawiono nawierzchnie dróg gminnych, tj. żwirowanie dróg, naprawa nawierzchni bitumicznych	77 785,20 zł (dostawa żwiru na drogi gminne)
	Zarządy: dróg powiatowych i wojewódzkich;	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 685 na odcinku granica gminy Zabłudów – Nowosady Trwały prace projektowe w ramach zadania pn. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 689 na odcinku Bielsk Podlaski – Hajnówka Wykonano remont drogi powiatowej nr 1619B na odcinku Łosinka -Trywieża. 1,344 km, powierzchnia wyremontowanego odcinka 6720 m ² .	Brak możliwości wydzielenia kosztów (łącznie ok. 44 000 000,00) 215 490,70	Rozliczenie zadania pn.: Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 685 na odcinku granica gminy Zabłudów – Nowosady (w tym odcinka od granicy gminy Hajnówka do miejscowości Nowosady o długość ok. 4,04 km) Wykonano remont drogi powiatowej nr 1655B na odcinku od przejazdu klejowo drogowego z LK52 w Starym Berezowie do zjazdu rolniczego w miejscowości Mochnate (działka nr geod. 622 obręb Mochnate gm. Hajnówka), szacunkowa powierzchnia przeznaczona do remontu wynosi 10 904,00 m ² , długość odcinka 2,095 km	Brak możliwości wydzielenia kosztów (łącznie ok. 44 000 000,00) 614 265,94

Źródło: Opracowanie własne

4. Ocena realizacji programu ochrony środowiska w okresie od 2021 do 2022

Na podstawie zgromadzonych i przedstawionych w rozdziale 3 niniejszego Raportu informacje na temat zadań przyjętych do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029, stwierdzić należy, że realizacja założeń dokumentów przebiega prawidłowo, a co za tym idzie, działania przyczyniają się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Raport obejmuje pierwsze dwa lata realizacji Programu, w związku z czym, nie wszystkie założone zadania zostały zrealizowane. Część zadań zaplanowana została do realizacji w przyszłych latach lub jest realizowana przez dłuższy okres. Jednocześnie należy zauważyć, że niektóre z działań mają charakter ciągły i powinny być kontynuowane w kolejnych latach.

Podsumowanie wykonania zadań w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2019-2029.

Obszar interwencji 1: ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptacja do zmian klimatu.

W ramach zapewnienia dobrej jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Hajnówka w latach 2021-2022 przeprowadzono modernizację oświetlenia drogowego, zamontowano instalacje fotowoltaiczne dla gospodarstw domowych, wybudowano sieć gazową w miejscowości Lipiny oraz rozbudowano i przebudowano infrastrukturę drogową na terenie gminy.

Zadania przyczyniły się do poprawy jakości powietrza na terenie gminy poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz poprawę efektywności energetycznej.

Obszar interwencji 2: zagrożenia hałasem

Cel: Minimalizacja zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem.

W ramach ograniczenia uciążliwości hałasu na terenie gminy utrzymywano istniejące pasy zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych poprzez wykaszanie poboczy dróg oraz dokonywano zabiegów pielęgnacyjnych drzew.

Działania te wpłynęły na zmniejszenie uciążliwości systemu komunikacyjnego, poprawę widoczności na skrzyżowaniach i łukach oraz przeświecenie znaków drogowych.

Obszar interwencji 3: pola elektromagnetyczne

Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

W latach 2021-2022 w ramach obszaru interwencji pola elektromagnetyczne nie prowadzono działań ekologicznych.

Na terenie gminy Hajnówka wykonano badanie pola elektromagnetycznego w punkcie Nowosady 31, w którym nie stwierdzono przekroczeń.

Obszar interwencji 4: gospodarowanie wodami

Cele: Poprawa jakości wód oraz ochrona ich zasobów i jakości oraz kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców.

W ramach obszaru interwencji: gospodarowanie wodami, na terenie gminy w roku 2022 wykonano 46 sztuk przetamowań. Ponadto prowadzono zajęcia edukacyjne w szkołach dotyczące gospodarowania wodami.

Zadania te przyczyniły się do zabezpieczenia brzegów przed niszczącym działaniem wody oraz wzrostu świadomości najmłodszych mieszkańców gminy w zakresie gospodarowania wodami i ochrony wód.

Obszar interwencji 5: gospodarka wodno-ściekowa

Cele: Zapewnienie dla społeczeństwa i gospodarki dostępu do czystej wody oraz ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych.

W ramach obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa, na terenie gminy w roku 2022 rozbudowano sieć sanitarną i wodociągową w miejscowościach Dubiny oraz Lipiny.

Zadania te przyczyniły się do poprawy funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej. Poprawa stanu infrastruktury kanalizacyjnej korzystnie wpływa na stan jakości wody, a tym samym na stan zdrowia mieszkańców oraz utrzymanie fauny i flory.

Obszar interwencji 6: gleby

Cele: Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb oraz ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi.

W ramach obszaru interwencji: gleby, na terenie gminy w latach 2021-2022 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadziła działania w celu ochrony gleb. Pakietem realizowanym w ramach ochrony gleb jest pakiet 2, który dotyczy działań rolno-środowiskowych wpływających na ochronę gleb i wód.

ARiMR realizowała również działania z zakresu innych pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz rolnictwa ekologicznego, które miały wpływ na ochronę szerokorozumianego środowiska naturalnego.

Obszar interwencji 7: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cele: Racjonalne gospodarowanie odpadami oraz realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami.

W ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów realizowano program usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest oraz odbierano i zagospodarowywano odpady komunalne powstałe i zebrane w gospodarstwach domowych. Ponadto prowadzono działania edukacyjne w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami komunalnymi, w tym o prawidłowym sposobie pozbywania się odpadów za pośrednictwem aplikacji mobilnej „Kiedy śmieci”.

Zadania te wpływają na racjonalne gospodarowanie odpadami oraz intensyfikację działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów. Niewłaściwa gospodarka odpadami przyczynia się do pogorszenia stanu środowiska, w tym do zmian klimatu i zanieczyszczenia powietrza. Bezpośrednio również wpływa na wiele ekosystemów i gatunków. W związku z tym realizowane działania na terenie gminy mają na celu ograniczanie negatywnych skutków wytwarzania odpadów przez mieszkańców.

Obszar interwencji 8: zasoby przyrodnicze

Cele: Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych.

W ramach obszaru zasoby przyrodnicze w latach 2021-2022 promowano walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych na stronie internetowej Gminy Hajnówka.

Obszar interwencji 9: zagrożenia poważnymi awariami

Cele: Zapobieganie zjawiskom suszy i pomoc w przypadku jej skutków oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami w latach 2021-2022 poprawiono bezpieczeństwo w ruchu drogowym, dzięki naprawie nawierzchni dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

5. Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy podlaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2021-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.....	15
Tabela 2. Wynikowe klasy strefy podlaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2021-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	15
Tabela 3. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Hajnówka.....	21
Tabela 4. Stopień realizacji zadań	24
Rysunek 1. Położenie gminy Hajnówka na tle województwa podlaskiego i powiatu hajnowskiego	6
Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Hajnówka	12